

हस्त

।

नित्याद्या

।

कालमनि

१२७

दं १

तकला

१०६७

अनला

ल्या: ३

दूज:

ग्वहालि थव

जि.वि. जोशी

राम शरण सायमि

मौल नारायण सायमि

राजेन्द्र लाल महाजु

नारु वज्राचार्य

कन्हैया कुमार सायमि

वुद्ध ज्यापु

शिवेश स्यस्य:

रामकृष्ण तव

धुगुल्या: खय

००००००००

१. दुर्गालाल

२. वसन्त कुमार सायमि

३. मानिक सिंह

४. हिरेन्द्र विंजत तमात

५. मयजु भाग्यवति जोशी

६. सा.मि. ये

७. सिद्धिचरण

८. नु

९. सुरेन्द्र राज जोशी

१०. विरेन्द्र काजी स्यस्य:

११. उर्मिला तुलाधर

१२. दिलीप कपाली

१३. सृजना प्रधान

१४. रमेश काजि स्थापित

१५. राम कृष्ण तव:

१६. प्रदीप वहादुर

१७. कपिल वज्राचार्य

१८. नरौतम

१९. वुद्ध ज्यापु

२०. खीन्द्र कुमार सायमि

२१. लक्ष्मण ताम्राकार

२२. सुदेन सायमि

२३. वलराम श्रेष्ठ

२४. रमेश साक्य

२५. पूर्णकाजी ताम्राकार

२६. गौतम सायमि

२७. किरण सायमि

२८. नारु वज्राचार्य

२९. जि.वि. जोशी

दंत

दंत ! दंत ! ध्व दंत धगु , न्यै ककः अय देधुवाः ।
व्यर्थ क्वाय् कं ६ तीत स्वैगु जिमि मुगःया मूदुवाः ?

गन दु धी धी जाति-रंगं द्वाण-द्वाणय् नं जीवन,
तः वहे नैपाः ध्व सः गुम्ह तः मि थीतित्य थः धनं ।
धगु राष्ट्रियता थपाय्जिगु दयक नं कृत्य बांकुवयाः
क्वाय् क्तःया चिपगु लप्तेय् बजिपु मामां नः जुया ?

धःगु संबत्, धःगु हे लिपि, थगु हे गन माय् मदु ,
घाय्गु गय् नैपाः मि फी, धन धःगु हे नैपाल दु ?
च्वापुगुं ध्वाय् व्वयक्यम्वाः, न त चन्द्रमाय् हे थयंक्यमाः
दे च्चव्हयावसत जाति फुककं उत्ति जक कं संक्यमाः ।

देसया फुक जातिया गुण धःगु धन धें माःप्यु कं,
धःगु ज्वः हे मदुगु वसतं माम नैपाः क्वाय्प्यु क ।
शक्ति-सत्ता मत्त ज्वीमत्य जन-बल्य् बिश्वास या,
नत्र सिक्किम धें ध्व दे नं क्वाप्प नै न्हां होश या !

मदु, द हे मदु दयक नं उम्ह धःगु दे मदु गुम्हसिया ।
दे दुसां गनया फसय् कुं गन्ध हे मदु जातिया ।
म्हाः ! जिपिं च्वन्य म्हाः ध्व थासय् दयक नं मदुपिं जुयाः,
बरु सिनाःसां धःत व्वयक्यन्य जातिया रंग्य लुयाः !

श्रीगु भाय्

- बसन्त कुमार साहू

हे पाशा प्रेमी नेपाः मि दाजु किजापिं
सकलें मुनाः दने वा सकलें तता व केहंपिं !

भाणा भोगु नैपाः देया तः घंगु थव तिसा खः
गौरवताया चिं नं खः खः गौरवता मी नं मज्यू,
कै स्याये मज्यू ।

माणा मीगु धुके दुने जातीयता तः घंगु दु
जातीयताया संस्कृति व इतिहास नं तनीमसु,
केले हुइ नं मज्यू।

माणा फीगु थुके दुने राष्ट्रियता नं व्याक्क दु
 राष्ट्रियता नं क्कू अंग सः बिश्व्य क्यनीगु फीके दु,
 जेले फीके दु ।

भाषा भीगु ज्यान खः थ्व हे भीगु प्राण खः
जन्मनिसें ल्हाना वयागु थ्व हे भीगु मान खः,
 औल शान खः।

राष्ट्रियता व साम्प्रदायिकता

-- मानिक सिंह

राष्ट्र दुनिया भाय खः सैली राष्ट्र भाषा खः फुर्क ।

-- दुर्गालाल

अथ उल्लेखित घाण्ड्या दुने चंगु राष्ट्रिय अभिव्यक्तिया यथार्थ
ता फीगु राष्ट्रिय जीवनै व फीगु बौद्धिक निश्कर्ष न तगु प्रयोग साध्य
तथ्य खः । तर थ्व यथार्थता भाषाया दौत्रे जक मखुसै फीगु राष्ट्रियताया व
प्रत्येक दौत्रे न उलि है महत्वपूर्ण खने दु। राष्ट्रियता स्व उत्पन्न, स्वयं विकसित
सित वा देव द्रव्य गुरु अलौकिक व अतिहासिक तत्त्व मखु। थुक्तिया नाप नाप
राष्ट्रियता मनुया संगीत सुन्य भीदय उपजन मखु। मनु समुदायया परस्परया
कार्यव्यापारया स्वभाव, संस्कार, सम्यता, विचार व मान्यताया संमिश्रन
पिदंगु कुरु सर्वमान्य राष्ट्रिय संस्कृति है राष्ट्रियता खः। स्मृति राष्ट्रवादया
दकसिवै महत्वपूर्ण मौलिक मूल्य व खः। थ्व खंयला संकेतयाना विद्वान भाजु
बार्निवादमर्म धयादीगु दु -- राष्ट्रियता कुरु ताःहाकःगु ऐतिहासिक प्रक्रिया
कः, गुक्ति हुया कौय फेमखु। थुक्तिया हा मनुया सामाजिक भावना व मेल स
मिलाप्या मनावृत्ति खः। जिगु विचारे राष्ट्रवाद धेगु राष्ट्र दुनिया सकल
सांस्कृतिक मूल्यया कुरु सर्व सम्मिलित स्वयं खः। उके राष्ट्रवाद गुरु
वर्ग विशेष, व्यक्ति विशेष भाषा विशेष व सत्ता विशेष अधिनस्थ जुह
फेमखु । स्मृति राष्ट्रिय लडा व पुर्तिया लय फुक्क वर्ग व्यक्ति व भाषाया
समान योगदान है। व राष्ट्रिय स्तरे फुक्क वर्ग व्यक्ति व भाषाया मूल्य
व प्रतिस्था कानुन रूप व राजनितिक दृष्टिकोणय समानानुत्तर रैखाय स्थापित
जुह । थुकिं थ्व परिणाम मज्जस्त पिदनकि गुरु वक्ति, वर्ग, सत्ता व

भाषा है जक राष्ट्रियताया स्कलीति आधार मनु। राष्ट्रियताया विकल्परहित
 व निरंकुश धेनेदार मनु। तर शुभिया विपरीत जवमात्र हनु है वगियात कम्है
 व्यक्तियात वा हनु है भाययात हनु बहुत राष्ट्रिय अस्तित्वया रूपय स्वीकार
 याह। जब राष्ट्रबादया विकृत रूप अन्ध राष्ट्रबाद व अक गबलें गबलें साम्राज्यबाद
 या तक जन्म जूनि। नाजिबाद, फासिसबाद थजागु दानविय सिद्धान्त राष्ट्रिय-
 ताया नामय व्यक्ति विशेष व वर्ग विशेषया पुजा व स्तुतियायगु प्रवितियाहै पर
 परिणाम सः। शुभिया सातिर प्रसन्न फ्रैज ग्रिल पार्जर क्यंगु मानवता राष्ट्रियता
 व राष्ट्रियता पास विकृताया प्रक्रिया सुरक्षात जुहूत फीस फिगु सर्व सम्मिलित
 राष्ट्रिय संस्कृतया विकासया निम्ति राष्ट्रिय संस्कृतिया प्रत्येक इकाइया मूल्य
 यात फीस रानजीतिक दृष्टिकोनय समानान्तर रेखाय स्थापित स्यायै फयकेमाः।
 भाबु आशिवादमया विचार थज्यागु स्वस्थ राष्ट्रियताया विकास तब है जुक जुह
 फे जन उपयुक्त सार्वजनिक शिक्षा दह। संस्कृति तयगु अनिर्मिलन व शुभिया
 विकास जुह। जातिय सहनशिलता तापना वनी अलै चरम संप्रभुताया
 दमन मुलक सिद्धान्तयात तीति (आशिवादम राननीति शास्त्र भाग - २) राष्ट्रिय
 यतया श्व सैद्धान्तिक यथार्थतायात हृदय गमयना पृथ्वीनाम्नायण शाहजुं न
 स्पष्ट याना धै विज्यागु दु -- जिगु राज्य प्यंगु जात व स्वीखुगु वणिया स्वां
 दुगु क्यवः सः ।

चय जिं न्हयथनागु भाबु दुगाल्लया घाप्पी चंगु मस्क
 यथार्थता थुगु प्रकार सैद्धान्तिक रूप प्रमाणित जूसान फीगु राष्ट्रिय वातावरण
 या सन्दर्भ फीस नैपछी भाययात राष्ट्रिय भायया रूपय ~~अन्ध~~ स्वीकार
 याना चना। शुभिया कारणय परस्पर अपरीचित भायतयगु दधवी स्वापु तयत
 व सरकारी ज्याखं ल वलययायत हनु भायया आवश्यकता जुगु सः। फीस न्हयथना

जना जि। जि धन न्हयना जनागु राष्ट्रिय भायया अर्थ जि चय वणनि यानागु
 बन्यागु राष्ट्रियता उन्मुल राष्ट्रिय भायया रूपय मलुसै सरकारी भायया अर्थय
 जक सः। धन कीसं सस्- राष्ट्रिय भाषा शब्दयात पाविधीक सस् शब्दया
 रूपय प्रयोग याःसां राष्ट्रिय भाषा शब्दया गुगु व्यापक अर्थ दु वैत जि चय
 वणनि यानागु राष्ट्रियताया अर्थ कर्थ फतिफतले प्रवारयाना व्यापक जन
 वैतना ह्यगु कुतः यायगु ज्या कीगु वर्तमानया महत्वपूर्ण उचरदायित्व सः।
 उक्तं जि धन प्रयोग यानागु राष्ट्रिय भाषा शब्दय परस्पर विरोधाभास
 मालाच्चनिगु धीया प्रसंगम सामयिक मज्जुर्थ जि ताया ।

तर कीसं वणनि यानागु थज्यगुगु राष्ट्रियताया परिभाषाया
 विपरित नैपाःया इम्ह लब्ध प्रतिष्ठ भाषाशास्त्री बिद्वान मानु - प्रा.
 बालकृष्ण पोखरेल जुं ह्यु आपत्तिजनक सं न्हयथना दि दल। वयकःया बिचारै
 नेपाली भाषाया अस्तित्व बिना नेपाली राष्ट्रियता है म्वाय फेमसु
 वयकः थज्याम्ह विशिष्ट भाषाशास्त्री व अक गुगु बमानाय प्रगतिवादया
 इम्ह नैतइं थ्व सं थ गुगु आधारय घयादिल गाक्क महत्वपूर्ण ज्ञ। मानु पोखरेल
 या बिचाः व जि चय न्हयथनागु राष्ट्रियताया अर्थ गुलि व्यापक बिरोध
 दु स्वःत सिद्ध ज्ञ। वयकःया धापूयात बालाक्क बिश्लेसन याना बल्य जि
 थ्व निश्कर्ण लुहका -- १) थ्व मानु पोखरेलया ह्यु स्कांगी व साम्प्रदायिक
 भावना सः। हायकि यक्कपि नेपाली भाय नैपाःया राष्ट्रिय संस्कृतिया ह्यु
 महत्वपूर्ण हकाइ सः। तर नेपाली भाय है जक नैपाःया भन्म संस्कृतिया सार्व-
 भौम सत्ता-धारी व निरंकुश थकेदार मलु। थीं नेपाली भाय जक मलु नैपाःयाक
 गुगुनं भाययानं यदि अस्तित्व तनवसा नेपाली राष्ट्रियताय थ्व तःवंगु दास्ति
 अवश्य जुवनि। तर गुगु भायया अस्तित्व मलुया राष्ट्रियताय दाति धायवंगु

गुरु भाषा विशेषता अन्त्यया नापनाप नेपाली राष्ट्रियताया न अन्त्य
दाति जुहमखु । थुकिना नापनाप श्वनं थुहके वहः जुकि नपाःया न्हयागुं मायया
विकास जुसां है जक राष्ट्रिय संस्कृतिया लागि ह्यु महत्वपूर्ण उपलब्धि जुह ।
तर गुरु भाषा विशेषता विकास राष्ट्रिय संस्कृतिया महत्वपूर्ण पदाजक जुह ।
राष्ट्रिय संस्कृतिया सम्पुर्णता जुह फेमखु । भारतया राष्ट्रिय भाय हिन्दी जुयानं
बंगाली राष्ट्रिय नोबेल पुरस्कार त्याकुलि सम्पुर्ण भारतीयत गौरवान्वित जुगु
उदाहरणं जिं चय न्हयथनागु बिबाःयात पुस्ति याःगु जिं ताया ।

२) ह्यु भाय विशेषता राष्ट्रिय मान्यताया अन्त्य जुह्व राष्ट्रियताया सवाँच्च
भावनाया अन्त्य जुह फेमखु । थुगु कथं स्वयवले राष्ट्रियता व राष्ट्रियताया प्रति
क्या रूपय जनतां त्यःगु मान्यताया दथ्वी थुगु व्यापक मैदयात मानु पौखेल थुहका
मदी । राष्ट्रियता ह्यु सार्वभौम तथ्य खः । त्म् राष्ट्रिय भाय वा गुरु राष्ट्रिय
वस्तुया त्यःज्या (बुनाव) ह जनताया युगीन मूल्य व मान्यताय निर्भर
जुह । जिं वर्णनयानागु जनमान्यताया राजनीतिक अर्थ अनुसार जन मान्यता गुकि
बहु मनुया वास्था, अनास्था, संस्कार, स्वभाव, ज्यु, मज्यु, सत्य, असत्य, बांलाः,
बांमला, सम्बन्धी धारणा निहित जुह । न्हयावले मननशिल व परिवर्तन शिल
जुह । उके थ्व परवर्तनशिल राष्ट्रिय भाया त्यज्यायनं जनमान्यता युग पतिक
पापा वनाच्चसां श्वेत फीस अश्वभाविक धायगु लं मरु । हरेक वस्तु स्व घोषन
याना मखु जन घोषनायाना राष्ट्रिय वस्तु जुवनि व जनमान्यता है याना थुकि
परिवर्तन जुह । कायकि वस्तु धेगुला स्वःत अभिव्यक्ति विच्छिन्न जुह । थुकि यात
अभिव्यक्ति प्रदान यायगु ज्वा मनुया खः । बिश्वया गुगुनं देया इतिहास पुहका
स्वःसा इतिहासया उणाकाल निसं सन्ध्याकालतक ह्यु है भाय राष्ट्रिय भाय
जुया म्वाना च्वंगु उदाहरण फीस साखद है जक लुहके फे ।

३) माजु पोखरेल जुं श्व खं नं थुइके माः कि मायया आधारै पुर्ण राष्त्रियता
विकरित जुगु रदाहरण मदुनि । श्व खं नापाः या लागिनं अपबाद मजु ।
क्यानाडाया जनता, अमेरिकी जनतां ह्नुहै मायले नवायगु यातनं क्यानादियन
अमेरिकी जनताया हाय ह्नुहै राष्त्रियता स्थापित जुह मपुस्त ? श्व न्हयसः या
लिसलनं माय ह्नुहै जक राष्त्रियताया आधार मजु धैगु खं प्रमाणित याः ।

४) थुक्किया नापनापं माजु बालकृष्ण पनेसैं पोखरेल्या सैद्धान्तिक आदर्श
निश्कर्षाहीन जुगु धं नं जिं ताया । हायकि लक्ष्मीनाथ शर्माया अनुसार माजु
पोखरेल्या दकसिब्य याः पिं राजनीतिक बिचारकत साम्यवादी कार्ल मार्क्स,
मानवतावादी गान्धी व व्यक्तिवादी जे. ए. एस. मिल खः । मार्क्स गान्धी
व मिल्या राजनीतिक दर्शनतयगु पयाप्त अध्ययन यानालिं वयकलं स्वघोषित
पोखरेल बादया आबिस्कार यानादील । (बालकृष्ण पोखरेल -- धैरे नाम,
थुप्र प्रतिमा -- स्फुरेखा अंक १००) तर माणा सम्बन्धी श्व सकिणं बिचार
धारात्मक मूल्य वयकलं कु आधारय स्थापना यानादिल, जिं श्व खं थुइके मफु ।
स्वकथित पोखरेलबादया सैद्धान्तिक आधारत मार्क्सली साम्यवाद, गान्धी बादी
मानवतावाद व मिल्या व्यक्तिवाद खः । तर थौं तक्या जिगु अध्ययन न
अनुसार नत गान्धी, न मार्क्स, न मिल है राष्त्रिय भाणा नीति सम्बन्धी
माजु पोखरेल्या थज्यागु सकिणं बिचार अभिव्यक्त यागु जिं खना । श्व जिगु
अध्ययनया अपयाप्तता वा माजु पनेसैं पोखरेल्या अध्ययनया नपुंसकता ? बिचार-
नीय जु । ५) जिं स्वय माजु पोखरेल्या सोचाइ व स्वभावयनं पण्डितपर बिरोध-
भास खनेदु । हायकि ह्नुहै वयकलं बैचारिक रूपय माय बिशेषयात जक राष्त्रिय
अस्तित्वया ह्नुय मान्यता बियादिल तर मैसै हानं देया थी थी मायत नं (गुकि
वयकः या बिचारै राष्त्रियता मान्यता मदु) गथेकि माः, मैथली, भोजपुरी वकै नेपाल
भाणा या नं पयाप्त अध्ययन याना व माय तयगु अन्वेषन यानादिल । माजु

पौखरेल्या श्व स्वभावं भु न यथार्थतायात प्रतिविधितया कित वयकलं यःगु
वध्यनं प्राप्त जुगु व्यवहारिक यथार्थतायात जानाजान बैचारिक प्रवाग्रिह पिहित
जुया अस्वीकार यानादिल। कित वयकः कम्ह बिशिष्ट भाणा शास्त्रीयुयानं
भाणा सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति सम्बन्धी राजनीति शास्त्रया वयकलं पयाप्त
वध्यन याना मदील। भाजु न पौखरेल्या सोबाइ व स्वभावया श्व विरोधाभास
या स्पष्टिकरण बियादीमाः ।

६) वयकलं थःत साम्प्रदायिक धका व्युगु अभियागिया गलत लिः बियादील ।
वयकलं थःत राष्ट्रवादी केनेगु कुतःलय यदी नेपालीत्वहे क्हु साम्प्रदायिकताया
भावना सःसा वयकलं थःत अवश्यह साम्प्रदायिक सःधका म धयादिल। तर न-
नेपालीत्वहे क्हु साम्प्रदायिकताया भावना सःसा वयकःजक मलु जिं स्वय थःत
साम्प्रदायिक धका घाणणायासत कृत्ति संकोच मताः। तर जिगु बिचार वास्त-
विकता कु धाःसा वयकलं नेपालीत्व शब्दयात गलत अर्थ व्याख्या यानादिल।
वयकःया नेपालीत्वय अर्थ जिं च्वय न्हयथनागु राष्ट्रियताया परिभाषाया न
वःसः जुगु स्पष्ट न्नु। वयकलं भाय बिशेषया अस्तित्वयात जक राष्ट्रिय अस्तित्व
या रूपय स्वीकारयना राष्ट्रया बृहत संस्कृतिक मुल्ययात सीक सीक
अस्वीकारुं यानादील। वयकलं नेपालीत्व प्रति स्वभक्ति मलु, नेपालीत्वया क्हु
अंग -- नेपाली भाय यात जक सर्वश्वक मानययाना दिल। भाय राष्ट्रियताया
निर्माणया क्हु जक बिकल्परहित आधार मलु धेगु यथार्थतात वयकलं धुस्का मदी।
भाणा बिशेष प्रति स्तुति व पूजाया भावना क्यना वयकलं राष्ट्रियतायात
भाणा बिशेषया अधिनेस्थ यायगु कुतः यानादिल। स्वस्थ राष्ट्रवादया विरुद्ध
अन्धराष्ट्रवादया लंपु ज्वनादिल। राजनीतिक सिद्धान्त अनभिज्ञ जुया वयकलं न
गलत व रोमान्चकारी परिभाषा प्रस्तुत यानादिल। जिगु बिचारय श्व दै

थन थन

- हीरेन्द्र तमोत

पृथ्वीं सूर्य, सूर्य ब्रह्माण्ड, ब्रह्माण्ड ?

थ्व क्खु रहस्य खः

मनु नाप क्खु च्यालेन्ज, मनुयात क्खु उपहार प्रकृतिया ?

भूत बर्तमान, बर्तमानं भविष्य, भविष्यं सिउं ?

सुचुकेत स्व स्व हे व्वेये मास्ति वः थःगु न्ह्यपु ।

... ..

लिमित,

थ्व हे खः क्खु देन बर्तमानया !

कु लिमित क्कुन ला ?

म्हिंग पृथ्वी म्हसिल,

जि उत्सुक जुल, थ्व दक्कं मीगु ।

म्हिंगः ब्रह्माण्ड म्हसिल, बिचाः याना क्खु रहस्य दु,

जि खन थन क्खु लिमित दु,

अले बिचाः याना पृथ्वी जिमिगु खः !

थीकन्हे ले ?

ब्रह्माण्डयाखं त्वःति

जिमित थन क्खु क्खु थासय् लिमित क्खुल ।

थ्व हे बर्तमानया देन ? हा हा हा

पासायात ध्या दः थन स्यात

- हालेमते, सुम्क च्वं थन लिमित दु ।

- सहयाये मजिल जं त्यानुल धस्स्वाना : बने

- सने मते थन लिमित दु ।

- अस्सा, थ्व लिमित सु ? जिं थ्वयात न्हि.....

- वयात कु याये फइमखु, क्खु लिगिलिगि धा :

- सने मजिउसा दने मजिउसा १००० मय् ल जि थन च्वने जि सी बने ।

- आसे ! क्खु सी मदु । क्खु मन्स धायेव थन लिमित नं.....

Scanned with CamScanner

लँय वँव

सा: मि, ये

गज्या:गु धिकेगु, थी हे फुगु मसु - गबलें न्हय:ने गबलें ल्युने नेवा:स:।

गपायसकं धिकेया:गु ध्व बन्जातयसं - खंय स: ।

तर जित: वास्ता मदु धिके दं या, पुसा न्यायगु मफुसा त्वता धिकेगु-

जि न्हयनाहे च्वना ।

अय कन्त थन सडकय मी मत्य धका: ग्व:क्व: धायगु - क्णु खंय स: ।

हजुर जि थौहे तिनि क्यागु, हिं जित: क्क:हे धया मधुनि - क्णु मस:

मस: नेवा: बन्जाया खंय लिस: ।

जि कन्त म्हमस्युला, धुकिं स्वक: जुल कन्त क्यागुहिपिं नेवा:त जिम्त
हेकंत स्वइपिं मसुला ? - वहे खंय स: ।

हिं क्क तिनिहा धयादिल, आ च्वेते मसुतका - व हे निदोण स: ।

धातलेका केले हानं थनहे च्वं वय्धुंकी, न्हिच्छिनि कुना महयक गन माने

जुइपिंधका, कानु - वहे म्हुतुं कानून प्वंकल ।

ख:ख: येकमा^{जिम्त}कित, नियम पालन मयाइपिन्त, हानं धिके याइगु नं स्वले ,

धिके यायदत धाय्वं अपायसकं धिके याय दइला । म्व: मुना च्वंपिं खंय तयकु

खंय स: ।

तर जि न्हयानातुं च्वना ॥

अय गज्या:म्ह क्क, ग्व:क: धायमा:गु कन्त थन च्वना मी मत्य धका

म्ह नेवा: मनूया खंय स: ।

गन च्चानाः मीगुले ? संय बन्जाया लिसः ।

व देगः ल्युने च्चना म्भू षकाः गो कः धाय्धुन इन्त, आ हानं गन-
च्चना मीगु न्यना तिनिला ?

मन्यनिलाले पहाडं व पिं तुं मस्युपिसं - हूल दत्थुं हम्ह मनुया संयु
सः ।

ध्वयात धन च्चना मी मत्य देगः ल्युने हुं षकाः ला म्भगः निसं क्या
च्चनागुः धौला त्वःते हे मखु, जिनंला कर्तव्य पालन यायमाः - वहे कर्तव्य-
निस्त नेवाः सः ।

म्वालका आ क्कःयात त्वःता व्यूले, पहाड्यापिं मनूत, अशिदितापिं
नियम क्यागु कु स्यु म्वःया दत्थुं संय तय्गु सः पिज्वल धुमिसं महःसा नखः
न्याइमखु । हानं धूमितेह दुःख बीगु बांलाःगु खं मखु । म्वाल त्वःता व्यु ।
कर्तव्यनिष्ठ नेवाःसः इमिगु दथ्थुइ तुं सुना वं ।

जिगु पलाःदित । जिं लिफःस्वया - म्भःया दत्थुं नेवाःअफिसर
याकःत्ता पिहां क्याच्चन ।

जिं पलाःलिफः तुइका - च्वय्या म्वःस्वया- संय अफिसरं नेवाः
बन्जाया लप्पा ज्वना पिहां क्याच्चन ।

डाक्टर :- (च्यःयात) याकनं वनाः न्हयाम्भसां डाक्टर सःताहिं, जिगु
प्वाः तस्सकं स्यात ।

च्यः :- (अजुगति बायाः) कि थःहेला हम्ह नांदम्ह डाक्टर सःनि ।

डाक्टर:- तर जिगु फीस तस्सकं तच्च्वः ।

स्ववि जायक

तयाः फवन्त्य देव्य
बिदा !

== सिद्धिचरण
oooooooooooo

हीस्य महिस्य क्कु नुगः जिगु चंसां
वय मसुत जि आः गबलें क्काय
जियमा भिन्यमा थन क्तं सदां
स्ववि जायक तयाः फवन्त्य क्क्य बिदा ।

क्तं मयागु, क्तं मनीगु
कुं कुं हे-का जिं यायमसु गबलें
क्कु वियाग थव सहयाय मफुसां
स्ववि जायक तयाः फवन्त्य क्क्य बिदा ।

व्याकक सुना क्क्य म्हागस खनागु
जीवन क्कल्लिं न्हयैपुक व्हन्यगु
तय मफयाः मन भट्ठिगुलि जूसां
स्ववि जायक तयाः फवन्त्य क्क्य बिदा ।

oooooooo 000 ooooooooo

भावी सन्तति वैतिनि वैतिनि

चैतनाया मत च्याकाः

क्कु आम वा क्कु क्कु दतले

थ्वैतिनि थ्वैतिनि म्वाःगु धकाः ।

== 0 ==

-- पसिद्धिचरण

प्यालेस्ताइनया फौजी म्ये

विजयया घुतिइ

[चसंयय]

मायहिउम्ह - नगु

बिजयया घुतिइ

जि न्हया वनाच्चना व्वलासाया हुनिं

जि पाःफयाः धाये-जिं व्वलासायां त्वःते

जि स्वतन्त्र दु - स्याबुल्य

जि स्वतन्त्र दु - खानयुनिस्य

जि जिगु च्य सः, मिया गुंखः, गुगु गबलें व्वकुइमखु

जि धाकु, ज्वालामुंखि व हिउपाः सः

जि क्खू फेदाइ सः गुगु गबलें मृत्यु खनाः ग्याइमखु

मृत्यु ग्वःकः वइ ?

विजयया घुतिइ ल्हाःतिइ तुपःज्वनाः

जि जिगु चसय न्हयाःवने

जिं पाःफयाः धाये

जि गबलें फी महिताःखनाः लिफः स्वयेमखु

फेदाइनं गुबलें महिताः लिसे नवाइ मखु

तर, मि व तुपतं जक, नवाइ

जिं फीगु ध्वांय व्वल्लथल्वने, अन हे सी

जिगु मां चय

जिगु म्ह च्चुं जनतात न्हयाःवनी

बिजयया ध्वांय व स्वाथिनता प्राप्त यायेत - जिगु मां - च्य

बिजयया घुतिइ !

000000000 - 000000000

घुति - उत्सव, विशेष अवसर

१५

..... हाकु सुपाव मुनाः खिउसै फिकानं दंगु
 व धाय। कीकः हाः मडुगु व थासय ब्रह्माण्ड है पम्हू र्थे चक स्वःसः पि-
 चाना बल। यान्त्र खनैदत खिउसै बलसै क्यु आकृति - सुपाय र्थे घुसहुं जिमि-
 रितै है न्ह्याः वहच्चगु। न्हकुसं तितिति स्वानावल। फहिला खतं व्वायवनैत
 स्वया तर स्वःसःया कन्नावाइपुसै च्चंगु भाव जिमिगु न्ह्यासुह घःकू तहकि।
 व सल्ला जिमित है सःता च्चंगु खनी। व जिमित है मालाच्चंगु खनी। तीजक कि
 लिफः स्वया - ईम्ह मिसा - लं हुलि हुलि सं फं फं। अजाति कं ग्याःचिकु
 मितां तुक स्वयाः जिमिसं वयात म्हसीकेगु कुतः थाना। अहं मफु, लुमन्ति
 जक त्वाइ त्वाः दलावन। फसं पुहकी र्थे गंसिवागु म्ह, स्वबि व वःतिं ल
 न्यतुन्यलाः हसंमसंगु ^{रवाः} ~~सवाः~~ मानीं क्वचिउ वयाच्चंगु शोकाणया पवीः नाप
 ल्हवनाः मफु मफु दनावःम्ह र्थे निगः मितां धी धी स्वबि पिक्याः कृत्युं
 जिमित घ्य घ्य पुं मायां प्याःगु स्वखना सः वया म्हुतु पिज्वल - पुता।
 नकतिनि न्ह्यलं वाःर्थे जिपिं फसंग वन - अहो वला धात्थे जिमि है मां।
 वयगु ~~क~~ व्यकुनय मयातुसै च्चंगु प्वः क्वः दु सके व जिमित है धकाः हःगु
 क्तामैया प्वः जुह ।

जिमि यक्की खं ल्हायै मास्ते वल। तर नुगलं
 थहां वःगु खंवः कथुह तुं थात। स्व जक स्वया स्व जक स्वया गबायक्तिनि गबा-
 यत। स्व स्वहै वयागु खाल्य न्ह्यलुमन्तिया संसार दं वल-शु शानि तपुर। इम्ह
 मिसा म्हसतय स्वतन्त्रताया सिन्हलं कायेपाः, स्वाधिनताया स्वां कुनाः यचु-
 क पिचुक्क पिहांवल - मस्त ल्यु ल्यु तयाः। प्रकृति नाप त्वायचिन, संस्कृतिं व-
 न मुंवल। दक्क मनतयेक म्हितच्चन, मस्तयक्क अलग्गहै चाकःलि पांपा। गुलि

न्याहपु अन - गबलें मोहनी गबलें स्वन्ति गुबलें होली मानी धौकि हे संसार
दोही जुधें ।

गनं गनं ग्यानापुसे च्वंक तिसलं सुं हाहाहल। जिमिगु हंसं हे
थाय त्वःतल। प्यत्तैरं स्वया - सुपायं बुल्लुं बुल्लुं न्यानाचन। जिपिं न्हयलं
ज्वल्लुं लाल। जिमिगु तरंगं दक्कं परंगं ह जुल। अन न्हावःयाम्ह मिसा मडु। प्रकृति
संस्कृति दक्कं भुगुल्लं च्वनाचन, मोहनि नं बहनि थें च्वं दक्कमनं फिजांमिजां दं।
जिपिं मां तीजक परयतुल। प्यत्तैरं शौणण्या मित्याः थहांवल - मानीं वयागु
बन्न बग्नी - परीक्षा कायें त्यं थें। नापसं वयाः वं तीजक इतिहास कृत्वाःवा
कन - धुव थायया नां शौणण्यापुर सः। थन शौणण्या सिक्क मैगु हुं हे मडु। थन-
म्हं यापिं शौणक्क रादास तयगु हे अवतारु । थनया संस्कृति व कला
यात इमिसं बलात्कार याना च्वंगु दु। फीगु सर्वस्वयं मितयें धुंङ्गु दु। फीति
गथल्लुं क्यंकातःगु दु, त्हाःतय प्यासं जुहुंका तःगु दु। उकिं थन सक्तां दया नं
फीति हुं हुं हे मडु। थन सकलें दया नं सुं सुं हे मडु। फीसं ... । फीगु ...
मुक्कि गुलि बालाः व वल्लें। न्हयने हे माःनि तर कृत्तुं जिमि मां तक्क दित।
बनला मरायधिकःम्ह वर्तमान फवात्याहां दं वरया च्वंगु दु सनी। - स्वाः क्क
स्वावं दुष्टता व निर्दयीताया बलीं बुलाः। फुंहुंहुं यानाः तं पिक्क्याः वयात
हे तातुनाः सपः लुल्लुं तापाक्क गनः गन वायें यंकल। जिपिं स दक्क सित प्यपुं
विनाचल। फातापाता सनाः सिपः स्वव्याकैत गुलि सना उलि हे वं स्वचाक्क
विनाथकल। चान्हय सिउसै च्वं सिउसां स्वःसः पिच्यना वल। चान्हय जुया
जुहका व स्वःसः स्वःसः लिखःसः थें प्यत्तैरं लिखवइ वल। - ह्य कुलनया
सःथें, हिउपाःया ह्य नारा थें, ह्य प्रणिज्जक प्रतिज्ञा थें, ह्य मन्तुना थें,
ह्य दृढता थें, कु थें कु थें ।

चहिं जिपिं दक्कं कप्पं काले जुया सने फक्कं सना। बल्ल
 तल्ल नसंवा हल्ल तिनि ग्यानापुसे ज्जंगु व बन्धनयात वफुनाः पिहांवया
 तर दुःखया स - जिपि मां जिपिं नापं महु। मविज्जं वयात त्हाः ज्वनाः
 उदपासै यका च्वन। व स्वस्वं लिफः स्स लिफः स्वयाः वनाच्चन। व तु फं
 फं तापाना वन। - धीहि लिपा खने नं मन्त। जिपिं स्वस्वं थःगु थास्य
 जिहां वहच्चना। अय । हुं कफाल्ल कु व ? अही । जिमि मामं त्वःफिका
 धक्कु प्वः। जिमिस्स तीजक प्वः फयना स्वयां उक्कीला वया वेहिपा बल्ल
 सिगु क्वसः - स्वतन्त्रताया क्काः ज्वला न्हाय्कं, स्वाधिनताया क्कु सिन्हः
 मु व हिम्याःगु क्कु वसं - सकाः प्वः विनाहःगु जुयाच्चन। वहे लुमन्तिया
 नि ज्वनाः जिपिं नि मांयात माः जुया - थन है गनसं दहला थकाः ।

००००००००० ००० ०००००००००००

स्यालि

कृष्णि प्रदर्शनी। थी थी पुसात व्वहतल। उदघाटन लिसें
 महा-निर्देशकं क्ता क्ता स्वस्वं वन। दकल्ल लिपा अजुनाचां महा-निर्देशकं न्यन
 - थन फुक्कं वस्तुया पुसातला खना तर बजिपुसा वाःसा गनं मत्तना।
 फुक्कं अजु चायाः महा-निर्देशक थज्याः म्हेस्यां है बजि-
 पुसा म्हेमस्युउन्नु थकाः मतिहतल ।

००० ००० ०००

विनाशं

मतिना तर्कं स्वाहलं
जिलः

बीरेन्द्र काजी स्यस्यः

म्वाःल म्वाःल लं हं हे
मतिना तर्कं म्वाःल
रस त्वनाः बाह्वःम्ह नि
फिसः निगु जीवन ।

म्वायेत स्वतन्त्र माः कुं बां दयेमाः
स्वा पी सःम्ह गुधु लःबी फयेमाः
फिसः हुह्वं हे फुह्वसु जीवन
सीकेमाः ध्व सकसिनं ।

रस त्वनाः त्वःतीपिं धुमित
यहुक्क नह्व याये मानि निं
महुसा थः नालेफुम्ह मम्बलं
याये माल हाय् प्रेम नितः ?

वागःचा माह्याव

उर्मिला तुलावर

घन्टीया सल्य दुहां पिहां हुहम्ह
कथि कपु ज्वनाः मस्तयुत स्याहम्ह
हाहुगु सुलचं तयाः न्ह्यलं व्वाहम्ह
ल्कास्य च्याम्पति म्हिह्वसां निउम्ह
निमि स्कूल्या मासावि वाःम्ह ।

मेच्य गयाः बोदय् च्वहम्ह
विद्यार्थि स्वयाःन फन चीवीम्ह
फाय् फुह्व वाःसा तर्कं याहम्ह
बागः संघ्या नायः याये त्वःम्ह
निमि स्कूल्या मासावि वाःम्ह ।

तःधं न्ह्यपुया तःधं विवाः

- १) गुम्ह जीवनय् याकःवा दने फु, व हे शजिशाली सः ।- हव्सेन
- २) प्रत्येक मनु क्खु तःधं सफु सः यदि हं बयात ब्वने सःसा ।- चानिगं
- ३) प्रत्येक मिज्या दकल्य न्हापां असम्भवन सने दह ।- कालाई
- ४) अल्लि मनुसं थःगुदेवावश्यकतायात म्हसी मसु ।- हनियस
- ५) संसारय् दकल्य मिगु शिदा व सः गुगु जीवन हना (निवाहे) या
संघर्ष प्राप्त हुह ।- बैल्दस फि सिक्

६ विता जि
चने मफुधें

त्वाः कृं अप्सरया थं
 तुयुगु कं चाकु थं
 मिताफु सि क्वां किया थं
 सं स्वः सा लुं सिया तः थं
 फंतुइ बल्य फ सि दिका तः थं
 क थं बांलाः म्ह मेपिं मडु थं
 क बिना जि च्वने मफु थं ।
 न्यासि वनिगु व्वसलया थं
 क्वाः मिताः बि जिथाय् स्वसा
 मेगुलिं मेथाय् स्वः थं
 कन्त घयपना जुये घाः सा
 माय् बिलिचां त्यप घयुपुइ थं
 म्हतुया निपु वा कृं
 माहाघः पाबंतीं म्याल व्वस्वः थं
 स्वर्गया क अप्सरा थं
 क बिना जि म्वाये मफु थं ।

..... 0

फलदाया
बादशाह

- सृजना प्रधान

सम्पत्तिया नामं थ्व हे म्वाथः प्वः
हत्तिया रया नामं थ्व हे निपु चक्कु
देशया नामं थ्व हे क्कु फल्वा
खः जि फल्वाया बादशाह !

नयेगुया नामं थ्व है कः नि - मुस्खा
 च्वनेगुया निम्ति थ्व है फल्वा
 थुलि है खः जीवन हनेगुया साधन
 खः जि फल्वाया बादाशाह !!

दुःस्वया पन्जलय् जि च्वंच्वना
कः नि - मुस्या जिं प्राण तयाच्वना
देश घकाः फल्वाया नां जिं तयाच्वना
खः जि फल्वाया बादशाह !!!

----- 0 -----

हस्त-रेखा

- रमेश काजी स्थापित
थव मन्नासा

लं सिथ्युसं पत्रगिं मचा
फोतो काःम्ह मेम्
जोतिष भाजुं अनस म्हितल
हस्त - रेखया मेम् !

0

माग्य रेखा ला मधु थ्व मचाया
यात्रा रेखा दु प्रसस्त
उकें थ्व मचां चाः हिले दैमखु
फनेतो ज्वनाः चाः हिली तुरिस्त !

20

मतिनाथा वाचलय दगू पतिज्ञा

- रामकृष्ण तवः

थौं वह मसुत ला ? मसु मसु वह है तिननि । मववम्ह सःसा ल
सुथय फोन यांना हये धुंवल जुह । घडी स्वस्व मनय स ल्हाकु ल्हाकु -
मिहा असंया दुवातये सुह्म पिपाचन । मिताः धास्त । लिवाये धु-
कल । पाकःचा वने ला मने ला जुल । वल ला वल ला धम्हती प्योरी
मिहा वल । तापाकं वहच्वंम्ह हिमियात सनेवं वया नुलय स्वावल ।

थौं हाय लिवाःगु ले ? - मिहा न्यन ।

अं, स्वरे पासा हम्ह नापलाःगु... । लिवाःगुया हुनि कन ।

पासा नापलात धायें लिवाके दह ला ले ? जिमि अवायत

हाःम्हाः पिपाचने मायेक । मिहा तै वन ।

सुनां पिपाचं धाल ले ? हायेके थे हिमिं धाल । निम्ह स
ह्हा ल्हां मोताहितिह च्वंगु वनेकु पाखे पलाः न्यावल ।

थौं शुक्वार । निहनसिया कृताः धायें वनेकु कुटी जुल ।
मेपिं थे इपिं न वनेकुलिं पिहां वल । लय धयन । अयनं निम्ह कुप्प । वं
स्वये वं नवाइ थे वं स्वये वं नवाइ थे । बासिर मिहां है स न्ययन -
हिसि, कन्हय संक्वाः मसुला ?

अं, सः कन्हया बरु म्ही कु प्रोग्रामले ? हिमिं ग्वसाः मनय
मनय ग्वल ।

प्याखं मस्वहु ताःहै दत । रज्जनाय स्वःवने मालीका, मजि-
ज्जा ? अन सा थौकन्हय वालाःगु वहच्वंगु दु धाःगु । मिहां स कुत ।
अगःचा मालां दयाःचा लू, हिमिं ज्यू धइविल ।

धुवल्य इपिं असनय थयंगु वाः है मवाः । सधां इमित फा-
हु दुवाः सः थव असं । स ला कन्हय सुथय न्ययताः क्लय । धाधां निम्ह
बावावन - मंमदु, मंमदु । हिमिया क्वे चिकमुलय । उकिं सधां मसं जुकाः
वनी । थौं न व है ल वनाचन । मोतर म्बःम्बःहइ च्वंगुलिं । मनूत -
सिथं सिथं वनाचन । फःदुगु मसु । धुवल्य हम्ह मवा गं न्यायेकुं साह्वल
गयावल । आकाफाकाय साह्वलया धःचालं हम्ह ल्याम्हया पाइय -
थिजक थिल । व म्मू ला तमं फहिलाः साह्वलय प्येवल । अले कु माता

साङ्कल नाप नाप मवा नं वःदःवन । फनीलि मोतरं क्यले त्यगु ।

हेनु पदेन साला ? - व मनुषं जागे जुजु मवाया लप्पु ज्वनाः

वन । यांक्याः न्यतालय निथु स्वथु नं दाल । हिसिं फीमफुत । वनाः

सिउं वन । व मनु वक्सर विक्सर सम्ह ला कु थें तलाई किन धकाः

हिसियात वक्सिड० पोर्ज क्यु दाल । अथे ला थौ कन्हयय सुं नं वक्सिड०

मसः धक्षपे मरु धाःसां जिउ । हिसिं नं पासापिनि पाखें कुं मवा स्यना

तक्तःगु । अय नं थौ तले सुं नाप नं ल्वाये मनं नि । तर थौ व मनुषं दाः

गु फी मफुत उकें वं नं दाल । निम्हं धोराधोर जुक्क ल्वाना हल ।

मनूत ह्यमुन । साङ्कल गक्कःम्ह मवायात मेपिसं हुं हुं धकाः विसिके

क्वत । इपिं ल्वानाच्चन । सुनां नं सिउं वने मक्काः । थुक्लय गनं गनं

क्वम्ह महां (पुलिस) वल । महां नं खनेवं व मनुया फुंइ हे मेगु जुल । फु वकें

सिउम्ह थें महां नं हिसियात प्यथुउवथु कथिं मुक्कल हिसिं न्वायेत गुलि

गुलि कुतः यात तर वक्त नवाके मक्किउ । म्बलं नं तिरिक्क कसः हे मतः ।

अथेला संसारं म्हसिउम्ह दि आइ जि या कायलिसे ल्वाम्ह हिसिया -

पलिनाः न्वाये हे सु क्वाली ? साले लाई रातभरी किसी क्वांडोमा राखु

धकाः व नं वन । लप्पु ज्वनाः महानं हिसियात यंकल । मनु म्दुथाय थ-

यनेवं फिकां फि न्याकां नयेत सन तर वयाके स्वकां सिवें अप्वःमरु ।

ख्यं म्थवःम्ह हिसियात सरासर लायकु लिइ च्वंगु पाजुया क्यं दुतयन ।

अन थयनेवं ग्यानाः हंसं हे थाय त्वःतल ।

वृम्हेसिया न्हयः मवः चक्कि कैं मिला, कन्हय प्याखं स्वःवने धकाः

पाःफःगु जक फसफस लुमनाच्चन । मिलायात लुमका च्वंक्लय उखे क्वथां

फनेन यायेत ह्नाप यातं वयात इमिसं फनेन याके मक्किउ । फं अःसःवतं

नर्थक्क हक्कल ।

सुथय न्हयताः धाःक्लय मिला सिनेमा न्हलय थयना च्वने

धुक्ल तर हिसिया किपालु हे लुक्के मफु । उखें थुखें मिखा व्वव्व हिसियात

मालाच्चन । इरुथिरु जुइ । गःपःतः हाकयेकां नं सिखि म्बसैलि मिलां

प्वालय वनाः निपाः तिकस न्यात । म्बःअपायच्चः मरु । प्याखं वःगु नं

तः न्हु हे दये धुक्ल । मिलाया मिखां हिसिया पलाः माःजुल तर सं हे म्बं ।

पिपिउं मिलाया म्ह हे न्यले धुंवल, मामां मिला हे त्यानुइ धुंवल । मिला
या मन पिपिच्याः । आसिर तमं निपातं तिकस फाररी सुना हे कुवत ।
हैंय क्वथाय वयाः सुकुसु कुवइच्चन ।

मिलाया खःसः वयागु हे क्वथाय दुने जक लिकुनाच्चन ।
हिसिं मताः ताइ नै गथे जव किहिसि थः हे नाजुक अवशथाय । चहि
न्हयः मवः गुलिं वया मिलाया तौ फुक्कं मनावः मिला ह्याउसे च्वं ।
न्हयः नै गथे वह सिमन्तिपा वंय वने माः गु । थौं वया सन्हयलं चा-
वलय सुताःथाये धुंवल । मिहःया स लुमने वं वया तं कुवल । थनया अन्याय
अत्याचार, नातावाद, भ्रष्टाचार वं यचुक हे सन । अन मनुयात याइ
व्ववहार कुं कुं किपालु सन । थुवलय कुम्ह महां वयाः सापा चायेकल ।
इन्स्पेक्टर या क्वथाय येकल ।

व क्वथाय दुथयन । इन्स्पेक्टर न्हयसः यात - तेरो
घर कहाँ ?

हिसिं मध्येकुसे धाल - चिकंगुल ।

ए ! चिकंगुलको हुल्याहा तै रै क्स हैन ? ल., हात थाप
धकाः प्यथु डणथु दायाः कुवयाहल । फंव फंव गाइ च्वंगु लहा । न्हयः
माःगु मिला ज्वना व लुकुलुकु हैं पाखे पलाः न्हयाकल - थजाःपिं कुम्ह
कुम्ह लिसे व्वला सालेगु मन्तुना ज्वनाः । कुम्ह कुम्ह अन्यायी तयत
हांनिसें ले हैं थनेगु प्रतिज्ञा ज्वनाः

oooooooooooo

jjjjjjjjjjjj

पल्पसा :- बा, थौं जितः व्वनेक्या मास्तरं खंग सिपाः विल । थव
सिपाः जिं ताः तक लुमंके फउगुलिं विल ।

अवुम्ह :- आम मेगुले ?

पल्पसा :- अं त्वः हे मनका हत्तेरि ।

हानं मू हाले माल

-- प्रदिप बहादुर

मिजांमिजां दं श्व न्हि
मिजांमिजां दं श्व चा ।
अथै है श्व च्य , संसार
फः फः मयाल श्व आकाश ॥

उखै स्वःसा भूत थै च्वं
थुखै स्वःसा प्रेत थै च्वं ।
दक्क है लाख्य व लसीं
ला क्वय नयाः हि त्वनीपि ॥

न्हिनय जक जि ग्याःगु थन
धार्थै मखु, वानय तक नं ।

महासख नं ग्याना हालाः
च्वनै मफु मफु त्वानाः ॥

न्ह्यःनै जक वनै मज्यू
मखु, लिउनै नं वनै मज्यू ।
च्वंथाय च्वनै नं मदुद
न्ह्याः वनै लं पनाः थी मदु ॥

जि मू हाले धुन पासापि
मू हा क्षिपिं नं सकलै ।
अलै फी फुक्क क्षपं जुयाः
पःखाः तक्ष्याना वनै थःगु संसार

०००००००००० ००० ००००००००००

क्षि नं तःमि जुह न्ह्यासा फवना दिसं :-

नी न्यइदं दुम्ह इतलियन सितास्तियानी बमारा थःगु
वैल्हया लजाः त्वःतल। क्षायकि ख्यालं ख्यालं फौनाः न्हिं ५० पॉन्ड
कमययाये फुगु खन। वं बु तासै क्ष्यलीसु सिया वुति (क्रवैज) न्यानाः
स्वदया दुने रीम, मिलान, फलीरेन्सय फवनाः १४००० पॉन्ड मुकल ।

०००

विनाख

वृत्तमात्र

स्वामा

कपिल बज्राचार्य
(१४ दं)

व चीमागु स्वांमाय
स्वां व्हयेकेया निम्ति
न्हिं न्हिं लः बिया
म्वाका तये फयेमाः ।

यहि स्वांमा पिया धायैवं तुं
लः नं मव्युसे, साः नं मव्युसे तः सा
व म्वाइ मखु
उकिं

व व चीमा वलय निसें है
लः बिया साः बियाः
क्वाना तये फये माः
बले जकं याकनं तः मा जुइ फइ
याकनं है स्वां नं व्हयेके फइ
कैवः फः फइ धाइ ।
०००

चेतना

नकतिनि सुधां लुया वगु खंला
पूर्व्या आकाश्य ह्याउंगु निमाः
फंगः पंक्ती मे हा हां वंगु
रबीया योम्ह पंकज न्हयुगु खना ।

वंगु
महिता
यात

नरीजम

जि पिखा है चना कन्त थन
वाशाकुति जिगु श्व मकं मनं
तर मस्यु इ गन ? गन ?
सहारा नं जिगु तं थं चन ।

म्हगस गज्यागु खंकेलात जिं
कल्पना गज्यागु यायलात जिं
जिन्दिगी मरे है साथ बीधका
तर थो बिचं तुं त्वःता थका

जिगु श्व क्कु कमजोरी
कुं ला गिला गुलि गुलि
तर नं कुं थुइके मफु उलि
जिगु मतिनाया मु गुलि ।

०००

बुद्ध ज्यापु

बसन्तया सिरीसिरी फय वगु स्वन्हा
ज्यापुया वःति मोतति जूगु खना
स्वतन्त्रता फीत थये है पाः गु मखुला
न्यंक दे या कुं कुलां ॥

२५

बासं यचुगु मृगस यात बुलुका बिल

- रवीन्द्र कुमार सायमि

जिं बांलाक हे ना: - जिगु मतिनाया गथ: स्वव्याना वंगु। अयन जिं
धुइके मफु कु जुइ त्यंगु घका:। जिं सिर मतिना सुयां मययेक यायेगुला थ:म्ह
थ:त हे गाल्य ववफायागु जक जुई। उकें जित: सुयां मययेक मययेक मतिना या-
येगु ला क्खे हे त्व:ति नवायेगु तकं मंमदु। उकें जिं कन्ह स्फा न्तय नापलाना: =
न्यना - हिसिला। क्वाय् थौकन्ह्य क् जिं नापं तापायेत सना च्वनागु? जिं
क्खे सना क्खन्त साप तं व: थें च्वं। अथेला जिं चायेक क्खन्त कुं म्वा:मदुगु खं
क्खे मच्चं। अयन मचायेक जिं पाखें जू वंगु कुं दंविद दु सा जित: माफ या:
जिं माफि पवने। जिं सिर क् जित: कुं खं सुचुका त:गु दु। स्व हिसिला। खं
सुचुका: मयन् प्वक त्यं थें त्यना तल धायेव म्वा:मदुगु खं जक त्वाक:बाक: जुया
शका उपशका भन्नात्याहां दं वइच्चनी। क् सिर हे जुइ सुख्या जुइमा बा दु:ख्या
खं जुइमा सुयातं मकं को फीगु मन्य गुधानी ग्यसुं ववत्यला त:गु थें ग्यनी शान्ति
उबल्य जक दइ गुबल्य वं थ:गु खं सुयां न्ह्य:ने प्वकी। उकें प्लीज हिसिला,
बाखिर खं कु ख? मा:सां म्वा:सां कर्पिन्त क्वाय् आयबुइका तयेगु? य:सा साथ
व्यु, मय:सा बी मते, कुं तथ ला मदु। जिं ला क्खन्त फगत् जीवनया पासा
थवया: त्यंगु पुक्क जीवन क्नाप हे व्हेनेगु बिचा: तइगु ख:। नापं क्खन्त जीवन
पासा दयेकेगु त:धंगु अभिलाषा नं। तर.... तर जिं थज्जु, थव कु ख: ? कुं हे
हुनिं मसीकं अथें अथें जिगु मन्तुना.....। धाथेला म्गसय तक क्नाप इहिपा
याना घका: म्हनीगु। तर जिगु व्याक्क म्गस चुं चु दला वनाच्चन कुं कु
कुं कुं व्यवहारं। क्खन्त ह्ययेके मा:गु मरु - सत्य सत्य आ:ला जिं थ्व नुग:
फइ तयेगु शक्ति हे मदया वन जिके। तर नं जिं धाये क् ठीक हे यात यदि जिगु
कुं दं दुसा। जिं स्वये ला जिगु कुं हे दं मदु थें च्वं। अं थ्व ला थ:गु थ:गु बि चा
ख?। म्गस:या बिचा: थौं नं मिले हे जुइमा: फइगु कुं नियम मदु। म्गस:या
बिचा: हिल वा हिलेत सनाच्चन व जिं मसिर। म्गसया खं मिले हे जुइमा:
फइगु नं मदु। अय नं.....। जिगु खं हिसिलां ववकुना: न्यनाच्चन। लिस:
नं मबिउ क् थ नं मस्व:। जित: मचा मक्कि थें गखे च्वनावल। उकें हानं खं

स्वनायना - हिसिला, फीगु ख्या बाय् कन्त कुं व्वः बिल ला? वा कुं मन
हे हिल। जिला क्त दुनुगलं निसं यः बाला च्वना। कुं गुलि यः घडगु क्यने फूगु
जुसा नुगः हे खनाः क्यना बी। तर अपशोच। थव जिं हे जक चाः। थःगु
बेसहारापनयात सहार बीम्ह सुं दु सा व क खः, फगत् क खः। जिं थये हे
मतिइ तया। थन मतिइ तःथे ख मिले जुडगु जुसा मनुत गुलि न्ह्याइपुक बांलाःगु
लंपुइ न्ह्या : वने खनीगु खइ ।

जिं थुलि थःगु नुगः खं प्वके धुनेव हे हिसिलां नवाना हल - पामिला।
आवंलि कुं जितः थः नालेत स्वयेमते। जिं सिउ जिगु थव खं कुं नुगलं फी
फइ मखु। अण् न जि बिबश। काय्कि थन म्वायेत कुं पुने दयेवं फीत मगाः।
समाज्य त्वयेके नं माः। पामिला, जिगु बिबशतायात थुइकाः न्हापाया
दक्कं ख त्वःमके कुतः या। कुं म्हास मन्तुना फुक्क फुक्क गनं यंकाः चुइका
कुं। थये धकाः जिं कन्त हिस्याना प्वनागु मखु। काय्कि कुं सिउ हे जुइ ई
नापं हिले सयेके माः ।

हिसिलाया खं च्यन्यं हे जिगु स्वाःया उन हिलावन। ख्वाल्ह हि
सुनावन । जिं कुं धाये फूगु मखु। हिसिलां हीसे च्वंगु जिगु नुगः घाल्य चि-
मत्ता व्हाला बिल - आवंलि किं थःगु पिं स्वयेगु ~~खः~~ खःसा जिगु दक्कं
किपा व पौ लित व्हा विद्या दिसं अले गनं ध्वदुक नापलाःसा म्हासिउकु
यानादिसं नत्रसा..... ।

नत्रसा कु? - जिगु म्हुतु अनायास न्ह्यसः पिज्वल। नत्रसा कु पामिला।
... म्वाःल त्वःता व्हा थव खं । जिं धाये मखु । हिसिलाया खं जिं न्य-
नाच्चने मफुत। थःत सम्हाले याना याये हे मफुत । थय्क लिफः स्वयां
हिसिला न्ह्यःने मदये धुंकल। तापाक्क थयने धुंकुम्ह हिसिलायात लिसाले थं
जिगु कथु हे तज्याइ थं च्वंक खंग्वः पिहावल - हिसिला!..... हिसि।।.
... हिसिला !!!

न्ह्यज्याना च्वम्ह हिसिलाया तुति भवा थातय मलाना वंगु जिं बांलाक
पेठ हे चाः । ----- 0 ----- २८

चिनास

दुमि

लदमण ताम्राकार

(नेपाली इ पिदंगु "समयको फेरीमा" उपन्यासया च्वमि भाजु लदमण ताम्राकार
जुया छुपु म्ये पिथना च्वना । वयकःया थ्व म्ये नेपालभाषा चिनास गुलिइ
हापांगु सः । - सं)

बास कने कपलवः स्वांयागु
इ हे मवयेकं अये भवाः जुगु
इतिहास कने दु-नुगःयागु,
खवि धाल कियाःघाः जुगु ।

सुनसान थासय वसन्तया व्यलय,
व्हल व स्वां सुथसिया छलय,
चकमन्तयात वास विल,
वातावरणयात ह्युपाःविल ।

तर व्हये मलाकं गवःफय वल,
न्हिले मलाकं खवि जाल,
भवाः जुल स्वा गन माःवनेगु ?
वया वास गन हा ! गन काः वनेगु ?

००००००००००००

मन्तुना

-- सुदेन सायमि

विचित्र थ्व संसारय
फीसं अल्याख ज्या याये माःगु दु
थ व कतः म्हीकाः
फीसं उन्नति याये माःगु दु ।

चिकनय वुला तःगु स्ताःथे
मांभाययात ल्हेके माःगु दु
फीगु हे बास भरोसाय
थौतक माभाय म्वाना च्वंगु दु ।

फीगु लय लपल्या जुयाः
दुंवया च्वपिं क्खु क्खुसिके
व्वला साये मानि म्हीगःया निसे
न्हिके मानि हा हे लय म तसे ।

25

विनाश

स्वतन्त्रताया सासः

- बलराम त्रेष्ठ

(१०६७ दय दुधोदय माध्यमिक विद्यालयस जुगु नीकः गु वन्तर पा.
वि. नेपाल भाषा साहित्य मुंज्याय हः पाः सिरपा काः गु - सं.)।

जितः स्वतन्त्रताया सासः लहाये व्यु ।

चोमि धकाः नां बियाः, ~~कोमि~~ शौणित अले उपेक्षात

हिवः तिया ज्याला सिर्फ निम्हू दान बियाः

यदि सुं हनावनाया लोभी जूसा

वयात नाश यायेगु शक्ति व्यु, जितः स्वतन्त्रताया सासः लहाये व्यु।

दासत्व नवः गु ल? क्षिपिं त्वने मते

थ्व हिनु हिनुलिह संचार जुह

अंग अंग्य दासत्व स्वतुनी

थ्व विष विनाश यायेत

क्षिपिं फुक्क मुनाः, क्षिपिं फुक्क पाचिनाः

विश्वसया मुख व्हेये व्यु, जितः स्वतन्त्रताया सासः लहाये व्यु ।

तथ्यांक

----- न्हूसतक्य कम्ह ल्यां थः गु दक्क लं त्वः ताः पचिं च्वना बिल । क्खू

सेकेन्दया दुने अन सत्यां मयाक मनुत उधिमय हे मुन । तथ्यांक विभाग

हिसाव यात - क्खू सेकेन्दया दुने सत्याम्ह मनुत मुन धाः सा क्खुया दुने

थ्यंमथ्यं क्खू कोति व सुइगु लाखम्ह मनुत मुनी । थुगु ल्यास विश्वय रिक्कड

तहतः गु क्खूह क्खू कोति मनुखं व्वतिकाः गु भारतया कुम्भ मेलायात थ्वन्हु

सतक्य घटना म्वायचुहकल ।

ससः मांया जिलाजं

-- रमेश शास्त्री
जजजजजजज

पाःला सःया सेवा यानाः काये दुगु मेवा धायैला वा सः
ल्यतायाः बिउगु वरदान धायै, न्ह्यागु हे सां बांमलाःम्ह मनु न्हिलावा
जिमि ससःमांया म्हयाय। न्हापा न्हापा धेँ धव बिउगु वरदान न्हिलावा
ह्ये मथ्यानी धकाः आःला ब्रब जोडताडं ज्यासं ब्रलाकेगु कुतल्य सनाजुया।
धातये न्हापा न्हापा जि असफल जुगुया म म हुनि हे ससः अबुया जिलाजं
जुइगु कुतः यानागु धेँ ताल। उकिं शुगु वरदान ल्हाःतय लाकेत ससःमांया हे
जिलाजं जुइगु मतिइ तया। ससःमांया सेवा यायेगु ज्या कुना। प्यासं हिल्लेकि
ससःमांया म्हयाय जब यंकुसा नाःथाय ससःमांयात नं नापं यकेगु याना।
पाःला सःयात च्यारा-मरि, धुंनधुपांय व ददिणाया पलेसा ससःमांयात
मरिवरि न्याना यकेगु याना। ससःमांला ससःसागु नये दुगुलिं जि खनाः साप
ल्यल्य ताः। स ल्हाक्व पचिं भाजु किक भाजु सग्वः क्यलीगु। ससःमांया म्हयार
ला जि नापं अर्थे हे मुसुका कुयाये ससःमांया म्हयायलाकेत ससःमां मदयेकं म-
गाः उकिं ससःमां ल्यतायेके ह माल। कन्हु थौंला ससःअबु दइमसु धकाः मन-
तुनाः ससःमां नापलाः वनागुला ससःअबु स्वानय भवार्ता दना च्चन। जितः
ला आकु आकु कन। लिहां वयेला थहां वनेला। थगु कुतलं नं सयेय श्वइ धेँ
मच्चनधकाः मच्छि कु तया स्वाने सः वल। दहां वःम्ह मनु जिमि ससःमां हे
जुया च्चन। स्वकु कहां वंगु मन न्याकु थहां वल। जितः खनेवं ससःमामं धाल -
भाजु थहां फासले थहां वने न्हयः तीजक ससःअबु यात निं स्वया। ससःमांया
मिखा स्वाने च्चमे लायेवं वयेकःयात खनाः धाल - हि नं कु ताल याम्ह
त्याः। भाजु फागु मखंला? तले फासला धइदीमाः। ससःमामं शलि कु धाः
तइ ससःअबु धाल - फासं भाजु जिला म्हेसिके मफुत्तका। जि नं मुसुमुसुस

काकां थहां वना। निराश गुणगु न वान्धिह अं लः गुया वह थें हानं आश
 लुया वल। ससःमांया म्हायला न्ह्याबलें वरथें नापलाः तर ससःमां नापलाः वने
 मफुत्त। आःहि लिपा ससःमां न्हु सतक्य नापलात जि मुसुक्क न्हिला तर ससःमां
 मन्हिउ। कने खुनु ससःमांया म्हाय नापलात। जिं तःन्हु तक्क हे नापलाः मवः
 धकाः ससःमां तं चाया च्वन हं। क्कःला थःथवं तु न्हिले मास्ति वल। ससःमांया
 म्हाय दःसां गाःवाय ससःमां सुदां नापलाः जुहमाःगु थव गिलाजं स्वये हथायपि
 जिथित खखं जितः ह ह्खें तं वःसा मखें न्हिले नं वः। सनिवार खुनु ससःजबुं व ससः
 मां गन पके वन त्यंगु थें ल्य ध्वदुक्क नापलात। जिं न्हिला बिया। ससःजबुं न्यन -
 गन फाये त्यनागु ? थों कन्हेला हिगु स्वाः खकेत हे अपसं च्वने माःथें च्वं। लाःसा
 धलं दनाः नं दग्ने तक्क हे मवयेत नं तु बेर। जितः साप हे मखिन वल। जिं पके
 थें लिस्सः बिया - अं स्वले अफिस्या ज्यां योना लिलाःगु हे मबु। आः
 नं सुम्फ हे। क्सः हे मतः। स्वा धणु ला दुसिमरि क्वपुं थें। सनिवाः खुनु
 मरिचरि व प्याख्या तिकस ज्वनाः वना। जि व मयजु न्हिला क्वाय च्वनाः
 मस्तं खं त्हाना च्वनागुला ससःमां स्वाराक्क दुहावल। जितःला फनक्क हे
 तं पिहावल। अयनं तं यात स्यानाः जिं ध्या - मां थों प्याखं स्वः फम्म
 फायेगु मबुला? तिकस नं हहतये धुन। ससःमांया स्वालय धनाब्बगु धुनु, खसु,
 न, सुपाय कोदीमूर्ति क्कवलं ह अन वं थनं सीमदेयक न्हिसुं चीका इवत। स्वालय
 पुन्हि लुखं अयलाः, खयं वः तयाः पाहां नि यात। जि जक काय सुम्फः
 जिं नं नइ बिया। थथे आनन्दला ला फुगु वाः ह मवाः मचायेक न्ह्याइपुं
 न्हि- न्हि, वाः ला व्यनावनाच्वन।

दक्किलिपा भवसाय च्वे त्यन तु च्व हे च्वल धाःसां

जिल, कायधाःसा जिमि जुह मानिम्ह ससःजबुंला जिमि न्हिलाया इहिपा मेम्ह

(37)

नाप है याना बीगु ज्वःकी पुंङु गुया ज्वन सनी। जिला बनावना बना थ
 ज्वक जाकु जाकु कन। तर मनया कुंवाय बाशाय जः बुला ज्वंगु दु। शुसिह
 ला ससःमाया जिलाजं जुह्त कुतः यानागुलिं उलि याकनं क्ष गधि ज्वनीगु जिं
 मखना। उकिं नं जि साप जिक तपस्या याना। मनय न्हिला स्वयां ससःमांया
 नां जक काका समाधि ज्वना। ससःमांयात हाहायैगु म्वसाः ग्वग्वं न्हिलाया
 ह्यं वना। ससःअबु तीर्थ वनाज्वन सनी। ल्यं कं व पं मरु बलय जितः ससःमां
 नाप खंहायैगु व्हःताः बुलात। ससःमांयात बांलाक खं धवकाः ससःमांया नम
 म्हाययात नं खं धवकैत स्वया ब ला अही तंकाली स्वयाः नं माहांकाली साः
 बाः। धाःगु नं स्व रे - किं जिं अपायज्वः धायैकं उखुनु उखुनु हे हाय जितः
 फंगः थें ज्वयेका मयंकागु ? आः नसिखलं ची धुंकाः हाः क्यां मुवु यायैला ।
 जिला जिमां नं धाःथें। उइक है सनी मखु। आः बरु कि लिपा लिपा फायगु
 बन्द याःसां जिला जिं धन्दा काये म्वाः, किमि मां जिं धाःथें ज्वनी धकाः
 हयैकां है महयसैलि लिपा वङ्गु सनिवाः पिकनिक वनेगु ज्वःहिता। चा नं
 अनहै ज्वनेगु। मनुतसैं इणय विण नः धाःसा जिं जक हाय सःबसःया लिस्वह
 ज्वनी? लिपा ससःबी ध्यंकाः फाल।ससःअबु खं न्हयथनाहल - माजु न्हिलाया
 इहिपा साहु कुलनरसिया काय नाप याना बी त्यना। मनु ग्वाज्यःसा हवाः
 ज्यःसां शुद्धि बुद्धि ला तया तये थाय मरु। जिं वकनाय कुं धाये न्हयः ससःमांमं
 बहस शुरू यात। जिगु है पयं न्वबाना बिल। जितःला अम्पवा मालां धम्पवा
 लू थें जुल। जितः पासु दु थज्याःगु बहसय ससःमां गुव्सं बुहमखु धकाः। जिगु
 तपुया वःगु न्हास इन्द्रया सिंहासनय म्वसाय ज्वयेकल। जि व न्हिला इहिपाया
 स्वापुह प्यपुन। आःला कलाःचिया सिके म्हायजू मदयेक सना विउम्ह ससःमांया
 चूताः अम्वाः। ह्येला शान्ति द है दु। शान्तिया न्हयलुवा जिमि ससःमांयात
 इल्लं नमस्कार यानाः थ्व फर्मूला तुतः ज्वने थें लुमंका तया - थः यम्हल्लि
 इहिपा यायैगु सःसा ससःमांया जिलाजं जुह सयैके माः ।

000 000000000000

62

चिनास

लॅप रूपातयत पराजित यायत

-पूर्णकाजी ताम्राकार

निपु नांगागु तार
रूपु पोजितिम
रूपु नौतिम
थः धयागु इमिसं गुबले थुक्का काइ
उबले निपु रूपु जुइ
ज्वालामुसि तक्काइ - रूपु हे जुयाः
निस्तव्यता जायाच्चंगु आकास चिचाः दंकेत
स्थरे रूपु हलचल पिज्वयेकेत
अफला लॅप रूपातयत पराजित यायत

आसु

- गौतम सायमि

जीवनया व द्यांचा लॅय
विवसताया ताहाःगु पःसाः दुने
पलाः हंगु मामांः वया जि
नापलायैत पम्वंगु इच्छा ज्वनाः । १।

जीवनया अन्तिम इलय तंके
नापं च्वनेगु व बचं फुक्क
बचं हे जक जल थव ताहाःगु सफास्य
जीवनया थव द्यांचा लॅय । ३।

जहां थोगु तिमिलाया चाय
नगुतय चीसलं
हुंत हे माःथें च्वं
थव म्हारूपुगु जीवनय । २।

हः मद्गु सिमायनं कन्ह
चलि जाया वैसा
त्वाःदंगु स्वापुहं सायद
न्ह स्वापु ज्वीगु सःला ? । ४।

३२

सहयायगु = नपुंसकता

-- किरण कुमार सायुमि

सहयाय धुन,
सहयाना च्वना,
सहयायतिनि धायमते,
फीसं फीगु फीगु यायत,
सहयायमानि आः धायमते,
हाय ?
सहयायगु फीगु ग्याःपहः,
सहयायगु फीगु नपुंसकता सः,
मखुसा,
उलिमहि सहयाना वयुधुनं,
गौ, फीत थीं दतहे कु ?
दतसा बस थुलिहे सः-
सहयानाः गाक्कं द्याय धुन,
सहयानाः माक्कं लाय धुन,
सहयानाः पश्ताय्वाय धुन,
अकिं, फी,
साडा सिसिया ग्यासजक मखु,
साडा सिसिहे जुहुनु,
ग्यास जुया विद्रोहया सःजक मखु,
सः थ्वयाः तज्ज्याःगु सिसि-बाकू ~~मु~~, जुया मो-चाकाः वनेनु
वले,
सिसि तक्क्यायत संम्हसिया व म्हंयू जू वनेनु,
वया ल्हाती कः वनेनु!
वया तुती ताः वनेनु!!
वया बमिखायू सू वनेनु!!!
वया क्कती द्यू वनेनु!!!!

१. सुन्यगु सगति

पुरे जुजुं

पोचांगु लहापातय

वायु स्व स्व

कर्म मडुगु म्हासतय

ल्लाः ति त्थुं

जि थो नी दं क्यन

२. क्खिअल इच्छायात

गः कि क्युं

उत्साह व समयात

की त्य त्यं

नुगलय जायक वैगु विप्रोहयात

नुना की कीं

जि थो नी दं क्यन ।

३. सुहृगु अन्याय यात नं

सहयायां

सुहृगु अत्याचार यात नं

मिक्कां स्व स्व

थः त थमं नुना

घुतुंका की कीं

जि थो नी दं क्यन ।

४. सुहृतं सत्यया खं कना

सुहृतं बिश्वासया हा ज्वंका

सुहृतं इतिहास पुहका

जिज्जुं ज्जुं ज्जुं ज्जुं ज्जुं ज्जुं

फुक्कसित थना

जि थः है दनेमाः गु इलय

ध्व थथे है सः

कुयाय ज्यु

हिलावंगु नियम धाधां

थः त है गालय

कोपरवालनं नमवासे

सत्ययातक सुक्का

अन्याय स्नात पविना

थःत है न्हंका

कोफवाना

थःत सीमित यायां

जि थो नी दं क्यन ।

५. पुलनावंगु धव

नी दं लिसै

जितः अपसौच दु

यदि थुकेया इतिहास माःसा

केबल खालिगु

कापि पाना है जक लुइ

गुलि नं अध्ययन मनन

चिन्तन यायमाःगु इलय

गुलि नं लहाः ज्वयका

थःत न्हयलुइ माःगु इलय

दंगु चायक चायकनं

सुम्ह क्वना वियागु

जिगु दौण है जक लुइ

नी दं या धव इलय

केवल जिगु नपुंसकता है जक लुइ

नपुंसकता है जक लुइ ।

६.

वंगु नी दं थें तुं

वंगु कन्है नै

थथेहै जुया वनीला धका

जि गयाः ।

सुहगुं मिखाया दुने

थःत सुक्का

थः है तनीला धका

जि गयाः ।

जि गयाः थःगु

उत्साह उमंग दक्को कसक्को

चुं चुं दनीला धका ॥

७. अयनं प्रतिज्ञा दु थो

म्हिगःया प्रायश्चित्तय

कन्है भूल मयायगुया

हायकि

जिं थुहके धुंङ्गु दु

बुलुया वंगु जिगु

सुलचंयात हिलेमाःगुया ।

— १०६६ बखलागा २

३३

धिसि क्क धे

अफिस्य जागिर नयया लागि अन्तरवाता बिउवंमैसिके अन्तरवाता
क्या च्चंपिन्स न्यन -- छि व्वा या नां हु ? लिसः वल -- मस्यु । छि मां
यालै ? लिसः वल -- मस्यु । का म्वाल छि मां व्वा या नां मस्युसा , गन
चनिगुला स्युला ? लिसः वल -- मस्यु । छि व्वा गौ दं दतलै ? लिसः
वल -- मस्यु । अयसा छि बासः सुनां व्वांकल्लै ? लिसः वल -- मास्तर ।
बाःला अन्तरवाता काःपि दिक्क चाया न्यन -- अलै छि गे गनलै ? लिसः
वल -- वनाथाल्य ।

पुलिस -- अं गौसल मियागु धया ? मनु -- न्यासल । पुलिस --
हाय मियागुलै ? मनु -- धिबा क मदया का । पुलिस -- वैकै लाकाहै क्यागु
म्बुला ? मनु -- सःनि मकाइलालै ? पुलिस -- दा नं दायागु म्बुला ?
मनु -- सःनि मदाइलालै न्नि जिथाय कौथाय हायका त्यागु रैछियां खुया
हसिनि । स क्यान क्या च्चम्ह पुलिस वाल्ल जुल ।

यो त्यां जुया च्चंपिं मिसा व मिजं निम्हं इहिपाया बिबा यायां
वया च्चन । क्थाय क्म्ह मिसा नापलात, मिजंम्ह व मिसा नापं स ल्हावन ।
मचा लिपा मैथाय धम्ह मिसा नाप लाना मिजंम्ह स ल्हावन । हाकनं मचा
उज्यां थ्यांवलै धम्ह मिसा नापलाना मिजंम्ह है स ल्हावन । बाःला नापं
वम्ह मिसां सह्याय मफुत्त व न्यन -- अपिं सु धया ? मिजं नं दिक्क चाया
लिसः बिल -- ओही अमिसं नं ला वलै न्यना च्चन क सु धका ।

०००००००००० ००:०० ००००००००००

-- जि. बि. जोशी

~~~~~

36

जिपिगु खं

फीसं धौतवक थःगु दुधाः बांलाकक फुक्क जनताया न्हयोने च्वेके मफू नि।
फीस सुइतं कनासा सिमित आखःसः पिन्रहे जक। व नं उपत्यका दुने हे जक।
थुकेनं थुयानं मथूपहलं च्वं च्वपिं यक्कों दनि। उके थौ मांभाय् या महत्वबारे
प्रचार बांलाकक याय् मफूगुलिं याना खं भासं स्यनकि मचा चलाक, जेहेन्दार
जुह धुगु भाबना यक्को सिके लाय् धुबूगु दु। उके थुगु इल्य केवल छ थ्वःयात जक
मफूसं कोनिसं हे सकसितं दुधाः उलाः क्यने माले धुंकल।

उके संगित व शाहित्य सम्मेलन सिब्य् प्याखंयात उपो थाय् बिइमाः।
हाय्किं सकल मनुतयत घ्वा थुइक केगु मू ज्यामःला प्याखं सः। थुकेसा दुनुगः
धेक्वना तय्जू याय्फै। तर प्याखं समागृहल्य मखु त्वाः त्वाः या दबुलिं क्यने
माः। गुके छेजे आजु अजाजुपिनि पालनिसं दया वै च्वंगु संस्कृति दबू प्याखं
व्वलेकेगु जू वनीसा मेखे थौंया बास्तबिकता पिक्वय्फै। तर दबू प्याखं थौकन्हे
कोहचना वना च्वंगु स्तरयात थाकाकां फीगु धाःस्यालं जाःगु जुइमाः। थुकेया
लागि नां दपिं प्याखं च्वमि, कलाकार पिसं न्हयचिला बिल धाःसाःहे तिनि
याकनं संभव जुह। नाप्पं प्याखंया लागि बिभिन्न खलः पाखेनं उत्सुकता क्याना
बिइमाः।

केवल समागृहयात च्वया, समागृहल्य जक म्हिता, समागृहल्य जक क्यना
फी गुबले थहां वय फेमखु। फीगु धाःस्याःला जनमानस्य पिक्वयमाः- प्रत्येक
दुबलिं दबुलिं। थुगुहे परीपेदाय् खेत परिवार पाखें गुंपुन्हिया लसताय् त्वा
त्वाःया दबूलि ख्यालः पंचमि क्यने त्यंगु ग्वसाः हनेवहः जू।